

ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКІ СТУДІЇ

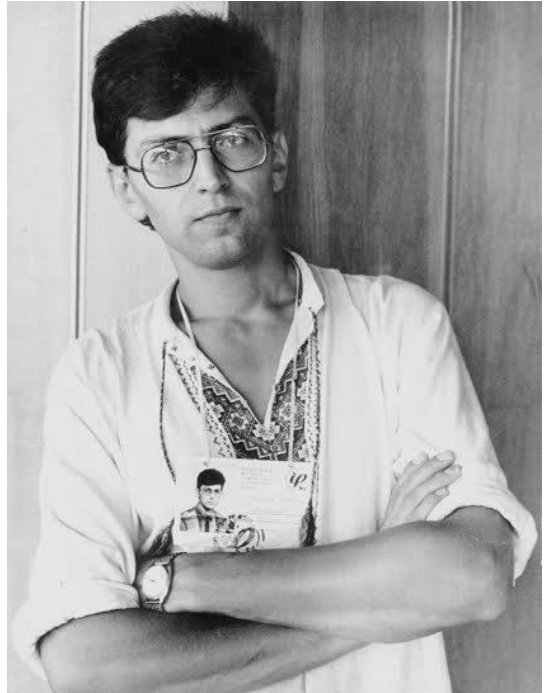
Стадніченко О. О. (м. Запоріжжя)

«Славить піснями він край запорізький»

Нариси до творчості відомого запорізького композитора-пісняра Анатолія Сердюка

Серед багатьох сучасних естрадних композиторів і співаків Анатолія Сердюка вирізняє національний український дух, яким пронизані майже всі його пісні – чи то в мелодії, чи в аранжуванні, чи в поетичних образах. Творчість пісняра тісно пов'язана із Запорізьким краєм, з його історією й культурою, тому невипадково він звернувся до віршів насамперед місцевих поетів – П. Ребра, Г. Лютого, Л. Геньби, А. Рекубрацького, В. Чубенка, В. Коваль, П. Юрика, В. Чабаненка та ін.

Найбільш виразним у творчості А. Сердюка став запорізький мотив: майже в кожній пісні композитора звучить щире, тепле й горде слово про Запоріжжя, про Гуляйполе, про Дніпро й Хортицю, про минуле й сучасне нашого краю. І звучить це слово, лунає ця пісня на всю Україну. За таку відданість і патріотизм журналісти й поети охрестили митця «лицарем запорізької пісні», «співцем запорізького краю», «запорізьким соловейком». За влучним висловом поета Анатолія Рекубрацького, саме Сердюк «дав крила запорізькій поезії», вперше в новій Україні створив пісенний образ запорізького краю як історичного, так і сучасного.

Співак і композитор Анатолій Сердюк з'явився в українській естраді 27 років тому. Його творчість можна вважати однією з яскравих сторінок у розвитку сучасної української і запорізької естради зокрема, феноменальним явищем у мистецькому просторі України.

Характеризуючи творчу манеру Анатолія Сердюка, поет Микола Луків зазначав: «Анатолія Сердюка в сучасній естраді не сплутаєш ні з ким. Пісні його змістовні й мелодійні. Є в них щось од невмирущої козацької вольності й запорізького благородного лицарства. Синівською любов'ю до України сповнена творчість самотнього співака й композитора. Це виявилось, зокрема, і в пісні «Моя Україна», яку Анатолій написав на мої слова і яка стала однією з найдорожчих для мене в усій моїй пісенній творчості».

Сердюку аплодували найпрестижніші концертні зали різних країн, серед яких палац «Україна» в Києві, концертний зал «Росія» в Москві, 5-тисячний фестивальний амфітеатр у Вітебську, театри і філармонії у Києві, Львові, Чернівцях, Івано-Франківську, Тернополі, Дніпропетровську, Луцьку, переповнені майдани й стадіони на святкових концертах в Україні, Білорусі, Румунії, захоплена публіка й журі міжнародних та всеукраїнських фестивалів «Червона рута» в Запоріжжі і Донецьку, «Доля» в Чернівцях, «Надія» у Києві, «Повстанські ночі» в Рівному, «Вітер зі сходу» і «Зоряна мить» у Донецьку, «Мелодія» у Львові...

Початок творчої діяльності А. Сердюка був схожий на спалах боліда, настільки несподівано і вчасно увірвався він в українську пісенну культуру. Так, саме в переломному 1991 році Україна ожила з його піснею «Вставай, Україно!» на вірш Дмитра Павличка, яку й

сьогодні можна поставити поруч з гімном України (до речі, свого часу були пропозиції зробити гімном саме її).

Анатолій Сердюк з нагородами Фестивалю

Анатолій Сердюк (справа наліво), Сергій Цимановський (гурт Острів Патмос), Іра Алексанова, Юра Смага (група Анатоль) – учасники другого обласного відбірного туру

Анатолій Сердюк і група «Анатоль» з піснею «Вставай, Україно!»

Фестиваль «Червона рута» м.Запоріжжя, Палац «Октябрьский», 1991 рік

Вона стала найкращою патріотичною піснею фестивалю «Червона рута-91», а інформаційна програма Держтелерадіо України визнала її піснею-символом року. З того часу розпочалася творча хода тепер уже визнаного співака й композитора. І в цьому йому, напевно, допомагала закоханість у свою пісню, яка по праву стала символом Запорізького краю, додавала творчій наснаги й надихала продовжувати розпочату справу...

З його появою на професійній сцені в запорізькому регіоні широко залунала українська естрадна пісня, сформувалася її масова аудиторія. Його твори не загубилися серед інших: він має свій оригінальний і самобутній репертуар, присвячений Запоріжжю й створений на місцевому мистецькому та історичному матеріалі. Перемоги в конкурсах, широка концертна діяльність, участь у передачах радіо й телебачення, публікації в пресі зробили ім'я Анатолія Сердюка відомим в Україні.

Анатолію Сердюку судилося багато в чому бути першим: на початку 90-х він першим почав торувати нелегкий шлях сучасній українській естраді на Запоріжжі, першим почав на запорізькій естраді виступати українською мовою, творити власний фірмовий продукт, в якому все було своїм, місцевим, – і вірші запорізьких поетів, і записи запорізьких музикантів, аранжувальників і звукорежисерів, і, власне, пісні про Запорізький край, які в його неповторному виконанні зазвучали на всю Україну, вдячно відгукнулися в душах людей, а найбільш відомі з них – «Скрипка», «Яблучко» (сл. Григорія Лютого), «Весняний вальс» (сл. Любові Геньби), «Запоріжжя моє кохане» (сл. Віри Коваль та Анатолія Сердюка),

«Бабине літо» (сл. Віри Коваль) пішли в народ, бо в них пульсує спрага свого кореня, України.

Ще з 1993 року він почав робити великі театралізовані сольні концерти, які показувало не тільки Запорізьке телебачення, а й центральні українські телеканали, почав регулярно випускати аудіоальбоми, а пізніше – компакт-диски, видавати авторські нотні збірники. Його пісенник «Запоріжжя моє кохане» визнаний кращим в Україні. 1999 р. він презентував власний сайт в Інтернеті, який і сьогодні залишається кращим. Він підняв запорізьку пісню до високості мистецького рівня.

І запоріжці віддячують йому своєю любов'ю за добру й щирю пісню про рідний край і козацьку славу, за довірливу громадянську інтонацію, за вишукану лірику й романс. Його талант спроможний дістатися глибини душі, пробудити найсвітліші почуття, примусити замислитися над життям і згадати, якого ми роду-племені. Він співає про те, що хвилює багатьох людей, і за це його люблять слухачі усіх поколінь. У його піснях немає епатажу, але той, хто їх почує, захоче слухати знову й знову. Його пісня зрозуміла, але й не проста, бо в ній є і висока поезія, і гарна мелодія, яка продовжує традицію, закладену в українську естраду Платоном Майбородою, Олександром Білашем, Ігорем Шамо та Володимиром Івасюком.

Незважаючи на все ще непросту суспільно-політичну й мовну ситуацію в Україні і в Запоріжжі зокрема, він знов і знов виходить на сцену з українською піснею, збирає повні зали на презентації нових альбомів та концертних програм, які вражають шанувальників української естрадної пісні професіоналізмом та яскравістю і завжди розкривають все нові і нові грані таланту Анатолія Сердюка. І те, що він зробив для України, справді гідне пошанування.

У 2004 році за «визначні досягнення у творчості та розвитку національних пісенних традицій» Анатолій Сердюк нагороджений престижною мистецькою премією імені Дмитра Луценка «Осіньне золото». Він лауреат регіональної програми «Зоряний шлях» у номінації «За розвиток культури та створення духовних цінностей».

З початку творчої діяльності Анатолій Сердюк написав понад 150 пісень, випустив 21 диск (11 CD і 10 DVD), 10 оригінальних концертних програм, здійснив близько 2000 виступів в Україні та за кордоном, записав 19 відеокліпів, музичний телефільм, 4 авторських нотних збірники. Творчість композитора-пісняра вивчається в школах Запорізької області на уроках історії рідного краю.

Особлива риса, яка, напевно, і вирізняє А. Сердюка серед багатьох композиторів і співаків – національний український дух. Поштовхом для створення пісні для нього є сильний змістовний вірш. Тому його пісні настільки енергетично місткі, що часом здається, слова в них перестають бути словами, виконують лише роль ключів до слів. А настрої, запахи, чари, як не дивно, линуть разом з мелодією поруч і не вивітрюються з часом. Так щемливо-просто і надзвичайно відверто звучать слова пісні, які відразу вириваються за межі своєї суті і стають символічними початками розуміння душі людини.

Хто може залишитися байдужим до таких слів пісні та ще й у блискучому виконанні самого автора музики:

*Наче з душі сльоза, вийди ходою тихою,
Я не люблю тебе. Я вже тобою дихаю... (сл. Григорія Лютото)*

Або:

*Там, де грілись піснями, там, де голови клали,
Де у ямках од ліктів гнізда пташечки в'ють,
Землю предків своїх ми так яро кохали,
Що вона вже ніколи нас не зможе забуть... (сл. Г. Лютото)*

Або:

*Нам дух волелюбний від скіфів дістався,
Широка душа – від безмежжя степів.
Хто серцем тебе, Запоріжжя торкався,
Той душу твою осягнути зумів. (сл. Віри Коваль)*

Почувши такі пісні А.Сердюка, як ліричні, так і патріотичні, тисячі українців могли б підписатися під словами молодої запорізької поетеси Світлани Аніщенко «Ти не знаєш, що правиш світом, коли скрипку береш до рук».

Коли спілкуєшся з Анатолієм Сердюком, перше, що підкупає – щирість, інтелігентність, порядність, принциповість, патріотизм, закоханість і віра у справу свого життя. Шанувальників творчості композитора й співака приваблює в ньому невгамовна працездатність, постійний пошук, прагнення щось зробити для людей, впевненість у невмирущості української пісні.

Його творче кредо – оспівувати рідний край, щоб слава Запоріжжя лунала на всю Україну, аби був власний оригінальний запорізький витвір, в основі якого твори письменників Запорізького краю. Сам Анатолій Сердюк говорить: «Я хочу вдихнути життя в українську пісню в нашій краї, бо тут, у степах запорозьких, на землях козацьких, вона, як ніде і як ніколи, потрібна людям. Я тут народився й живу. Я тут творю, тут співаю. І нікуди не хочу звідси виїздити. Люди скрізь живуть і немає сенсу мотатися по світах, коли є чим займатися вдома, що я й роблю».

За ним ідуть послідовники, а він, маючи спокусливі запрошення переїхати до Києва, Донецька, Чернівців, залишається в рідному Запоріжжі, виконуючи високу місію, залишається вірним своїй Пісні, своєму покликанню, будучи при цьому бажаним гостем для багатьох і багатьох слухачів усієї України.

Два Анатолія: Сердюк і Рекубрацький

Анатолій Рекубрацький, Любов Геньба, Анатолій Сердюк, Григорій Лютий

Літературознавці і критики зазначають, що у Запорізькому краї з 1960-х років існує оригінальна школа «запорізької поезії», що виховала таких поетів як Петро Ребро, Микола Лиходід, Григорій Лютий, Анатолій Рекубрацький, Олександр Стешенко, Олександр Абліцов, Олександр Шостак, Любов Геньба, Павло Вольвач, Марина Брацило та ін., які й сьогодні, незважаючи на безліч принад нового часу, моди, нових тенденцій у літературі, зберігають своє самобутнє обличчя. Запорізька поезія – це ніби сплав, в якому гармонійно переплелися ліричність, патріотичність, філософія буття, пам'ять і відчуття історії, національна ідентичність та ментальність, шана козацькому минулому і критичне ставлення до сьогодення, віра в невмирущість українського духу.

Напевно, саме така поезія, настояна на євшан-зіллі скіфського степу, наповнена таємницями Кам'яної Могили, омиа життєдайними водами Дніпра-Славути, наснажена волелюбним духом козацької Хортиці, в якій акумулюється багатюща енергетика рідної землі, пробудила Анатолія Сердюка до створення не просто пісень, які прославили запорізький край, ставши його візитною карткою, а міцного, перевіреного роками творчого тандему «Сердюк – запорізькі поети». Оскільки в запорізькій поезії створений справжній образ рідного краю, причому в різних його виявах – від минулого до сучасного, то і в піснях Анатолія Сердюка Запоріжжя представлено теж дуже різнопланово. І жодна з його пісень не є випадковою. Кожну з них він пропускає через душу, ніби виколисує.

Наприклад, коли ще на початку 90-х років минулого століття на зорі нашої незалежності Анатолій Сердюк зацікавився «якого ми роду і народу», нашим славним минулим, він надзвичайно тонко проникся аурую історії запорозького козацтва – і, як результат, – пісенний альбом «Дух наш запорозький».

Цей альбом об'єднав пісні козацької тематики (це і патріотичні, і ліричні, і жартівливі пісні, які дуже точно передають атмосферу, яка панувала серед козаків), цикл пісень, присвячених історії української незалежності, та кілька пісень про нинішнє національне відродження. До нього ж увійшли пісні на слова Дмитра Павличка, Григорія Лютого, Анатолія Рекубрацького, Володимира Чубенка та ін. Ці пісні вирізняються теплотою і щирістю мелодій, легкі для запам'ятовування. У деяких піснях настільки сильний метафоричний зміст, відповідна йому глибока мелодія, що слухач просто поринає в неї і губиться в ній.

*На Бабурці, на місточку
Дівчина співала,
Вишивала не сорочку –
Козаків латала.
В кого рана у рученьку –*

*Тому заживляла,
В кого рана у серденько –
Того цілувала. (сл. Григорія Лютото)*

А лейтмотивом цього альбому і до цього часу актуальними, звичайно, є слова вже відомої пісні «Вставай Україно!» (сл. Дмитра Павличка):

*Вставай, Україно, вставай!
Виходь на дорогу свободи,
Де грає широкий Дунай,
Де ждуть європейські народи.*

Неповторні колоритні сторінки махновської гуляйпільської вольниці вилилися в оригінальну концертну програму і компакт-диск «Гуляй-Поле», в якому вперше в українському мистецтві був створений непересічний образ, напевно, найодіознішої постаті в історії України – Нестора Махна.

Кожна з пісень, як вказувала мистецтвознавець Лариса Гайчур, – «з болу і любові до своєї історії, до своєї землі, в якій корені всіх авторів цієї спільної праці. Отак і бачиться: зі степового осоння, з-посеред бабиного літа, наближаються вершники. Поводи попущені; і кінська хода некваплива й легка, і вершники – молоді й захмелілі від степової тиші, від того, що кривава січа – позаду, за обрієм; що живий ти і твій товариш поряд... А що завтра? Чи за годину? Що за тим обрієм, попереду? І, порівнявшись з Батьковим гнідим на своєму карому, карокий заводій виходить на розмову»:

*Батьку отаман, батьку отаман,
Три дороги стеляться.
Котрою, скажи, батьку отаман,,
Молодість повернеться?*

І тепер вже всі вони – кожен – до Батька з тим, що на душі:

*Що то нам пророчиться?
А життя одне, батьку отаман,
Помирать не хочеться...*

Лариса Гайчур продовжує, що «цією піснею «відмикає» Анатолій Сердюк ворота в столицю степів Гуляйполе з його болями і сльозами («Розпинали нас, ще казав мій дід,...»), з невиситимою жагою волі, названою Махновщиною («Із Гуляйполя, з Запоріжжя ми, в нашій армії – воля дріжджами, наша армія та й народная, дармоїдам всім неугодна»), з невмирущим гумором («Махно-цар, Махно-бог з Гуляйполя до Полог»). Через весілля й смерті, через сльози українських матерів веде нас Сердюкова пісня до омітої емігрантською сльозою туги за рідним краєм»:

*Господи, Боже, чому дощі
на чужині солоні?*

Критики-музикознавці неодноразово зазначали, що серед наявної нині в Україні музичної CD-продукції чогось навіть подібного альбому «Гуляй-поле» немає як у плані тематичному, так і в подачі матеріалу.

Сердюк співає про Гуляйполе й Махна вже 25 років. І вперше в Україні маємо історію легендарного містечка й легендарного героя, виспівану в пісні. А махновський вольний дух сягає аж туди, де прибігали на водопій до Гайчура дикі коні тарпани, жоден з яких так і не був приручений. Саме цей гуляйпільський чи «махновський» цикл на вірші Григорія Лютото, Лариси Верьовки та музику Анатолія Сердюка, який став основою музичного шоу «Гуляе Гуляйполе», присвяченого 110-й річниці з дня народження Нестора Махна, є по суті унікальним, оригінальним явищем у всьому пісенному просторі України.

Вони змогли знайти ту незайману нішу в українському мистецтві, відчуті оптимальну тональність у розкритті цієї теми і таке глибинне, а не попандопальсько-поверхове розуміння махновського руху вдячно озвалося в душах людей. «Добре, що цих «махновських» пісень не

торкнулася гідь непристойності чи навпаки ідеалізації, що домінує в них чесне прагнення не сфальшувати і в музиці, і в слові,» – вказувалося в журналі «Українська культура» (1999, № 2).

До альбома «Запоріжжя моє кохане», який є одним з найпопулярніших серед шанувальників творчості Анатолія Сердюка, ввійшло кілька пісень, присвячених славетним запорізьким підприємствам («Мотор Січ» сл. Володимира Чубенка), гандбольній команді «Мотор» («Королеви ручного мяча» сл. Віри Коваль), баскетбольній команді «Ферро» на вірші Григорія Лютого, і що особливо цікаво – гімн Запорізького національного технічного університету «Vivere est cogitare» на вірші теж Григорія Лютого. Цей гімн тепер виконується викладачами і студентами ЗНТУ (відомого в народі як «машинка») під час урочистих заходів. А 2005 року Анатолій Сердюк написав гімн, чи як він сам визначає, «величальну пісню» Запорізького національного університету на вірші професора, доктора філологічних наук Віктора Чабаненка, до речі, – випускника цього ж навчального закладу. Прем'єра гімну відбулася під час святкування, присвячених 75-літньому ювілею ЗНУ. Схвильовані проникливими словами пісні, величальною урочистою мелодією та самою атмосферою свята, викладачі і студенти відразу сприйняли його як рідний, ніби давно відомий і впевнено підспівували:

*Лине спів над світом величальний,
В Україні – зоряна пора!
Запорізький наш національний,
Ти – твердиня розуму й добра!*

Більшість його пісень (а ним уже створено понад 150 пісень, причому різних жанрів) є гармонійним поєднанням змістовного сильного тексту і такої ж змістовно багатой «синтезованої» мелодії з яскравими фольклорними, традиційними і сучасними елементами, що робить пісню вишуканою й інтелектуальною.

У наш час переоцінки цінностей і зміни стереотипів, витіснення з телерадіофірів інтелектуальної української естрадної пісні невибагливою «попсою», пісні А. Сердюка таки мають свого слухача й шанувальника, бо, напевно, народжені вони з любов'ю, настояні на українській ментальності, в них закодована історія, пам'ять, любов, невмирущість українського духу.

Багато пісень Анатолія Сердюка знайшли свого слухача, і вже настільки міцно закорінилися в нашому житті, що не можна собі уявити, наприклад, у радіофірі початок весни без «Весняного вальсу» (сл. Любови Геньби), чарівної осінньої пори без «Бабиного літа» (сл. Віри Коваль), свята першого чи останнього шкільного дзвінка без «Вчительчиного вальсу» (сл. Григорія Лютого), а в Запорізькому краї – весілля без «Яблучка» (сл. Григорія Лютого), дня міста без пісні «Запоріжжя моє кохане» (сл. Віри Коваль), свят національно-патріотичного спрямування без пісень «Вставай, Україно!» (сл. Дмитра Павличка) та «Моя Україна» (сл. Миколи Луківа)... Цей ряд можна продовжити, бо в кожній пісні Анатолія Сердюка шанувальники його творчості знаходять такі близькі їхньому серцю і сумлінню слова. І кожен слухач, хоча б одного разу почувши пісню, прагне зустрітися з нею ще і ще.

Такий рідкісний і оригінальний в сучасній естраді романс «Не покидай мене, любове!» (сл. Станіслава Горського) пробуджує романтичні почуття скільки б ти його не слухав:

*Не покидай мене, любове!
Хай серце знов від щастя б'ється,
Життя хай плаче і сміється.
Не покидай мене, любове!*

Серед молоді досить популярною стала пісня-переможниця лютогового 2004 року хіт-параду «Наша п'ятдесятка» Інтернетівського сайту «Muzon» «Гарно з тобою!» (сл. Григорія Лютого):

*Як мені гарно з тобою,
Кожна клітинка бринить.
Так зустрічаються двоє
Зболені душі відкрить.*

І вже майже хрестоматійними стали слова з пісні «Неподільна булава» (сл. Анатолія Рекубрацького):

*Булави не можна поділити, хлопці,
України також не дамо ділити.
Доки буде жити дух наш запорозький,
Доти Україна буде в світі жити!*

Пісню «Ранок у місті» на вірш відомого поета Петра Ребра Анатолій Сердюк написав 1991 року, ще не будучи знайомим з самим поетом, знайшовши його у збірці 1959 року. Ліричний образ промислового міста й дотепер є близьким кожному запоріжцю:

*Прокидайсь, Запоріжжя кохане,
За тобою я скучив за ніч!*

Потім на вірші П. Ребра Сердюком було написано ще кілька пісень, а поет, який нині очолює Асоціацію гумористів і сатириків «Весела Січ», присвятив Анатолію прекрасні епіграми, обігравши його псевдо:

*В Одесі є Дюк Рішельє,
А в нас в Запоріжжі – Сер Дюк.*

Щаслива доля судилася й пісні на вірші Григорія Лютого «Запоріжанки», яку жіноцтво часто просить виконати на концертах уже навіть поза програмою, адже кого не зворушать такі щирі освідчення в любові:

*Запоріжанки, я милуюся вами,
Я в уста вас цілую своїми піснями,
І раюю очей найщирішою мовою,
Спрагу вірить і жити я любов'ю вгамовую...*

Це не просто цитати, вихоплені з найбільш популярних пісень, і на цьому можна було б ще не зупинятись, – це пряме підтвердження тому, що за 25 років Анатолієм Сердюком створено не тільки кількісно багато пісень, а насправді чимало художньо вартісних мистецьких творів.

У рецензії на пісенник «Запоріжжя моє кохане» музикознавець Людмила Жульєва писала: «Пісні Анатолія Сердюка гріють душу теплотою й щирістю мелодії, легко сприймаються на слух і запам'ятовуються. Як композитор Сердюк добре відчуває форму й стиль твору. Його музика влучно передає мелодіку вірша, тому поетичні й музичні образи його пісень органічно доповнюють одне одного. Особливу увагу композитор приділяє ритму слова й розміру вірша, знаходячи відповідний стиль і жанр майбутньої пісні. Звідси такий широкий діапазон його творів – від народних стилізацій та патріотичних маршів і гімнів до молодіжних танцювальних шлягерів, від ліричності балад, романсів, вальсів і танго до драматизму й експресії рок-композицій.

Поетичний матеріал багатьох творів композитора можна безперечно назвати поезією, а не просто пісенними текстами. Те, що він ретельно добирає якісний поетичний матеріал і тематику пісень, надає великої переваги його творам. А цікаве аранжування, майстерне й витончене виконання піднімають такі твори до рівня мистецтва».

Пісенник «Запоріжжя моє кохане» мав схвальні відгуки провідних митців України. Рецензенти відзначали професійність, народність і самобутність пісень Сердюка, багатолітню вірність обраній темі. Поет-академік Борис Олійник наголошував: «Анатолій

Сердюк – співак всеукраїнського рівня, істинно народний, який не забув своє коріння, не скотився до примітивної попси. Його пісенник не має рівних в Україні і за оформленням, і за змістом. А цикл пісень «Гуляй-Поле» – взагалі унікальне явище в нашій культурі».

Музикознавці зазначали, що вокальна книга Анатолія Сердюка «Запоріжжя моє кохане» вирізняється багатством мелосу, музичної мови, образів і тем, різноманіттям ритмів та пісенних жанрів і, крім того, прекрасним дизайном. Все це ставить її на рівень мистецького твору, який не може бути не поміченим і не вшанованим не тільки земляками композитора, а й усіма шанувальниками музичної культури України. Нотний збірник стане в пригоді як аматорським, так і професійним виконавцям, широкому колу прихильників української естради і шанувальникам творчості Сердюка.

Майже кожного року співак і композитор виступає з новими концертними програмами.

Так, 2008 року в Запорізькому театрі Молоді (ТЮГ) показано нову концертну програму А. Сердюка «Вальс, танго, романс», вийшли аудіодиск «Ліричні пісні» та DVD-диск «Вальс, танго, романс».

2009 року вийшов аудіодиск «Краю мій рідний» із піснями про Запорізький край, який було презентовано в обласній та міській Радах Запоріжжя, видано книжку «Славить піснями він рідний наш край», присвячену творчості А. Сердюка. Її наклад розійшовся по бібліотеках Запорізької області. У жовтні в Києві, в Національній філармонії України, відбувся ювілейний концерт, присвячений 20-літтю творчої діяльності А. Сердюка. У концерті взяли участь поети Дмитро Павличко, Микола Луків, Віктор Герасимов, запорізькі артисти й столичні музиканти.

2010 року вийшло друге видання диска «Краю мій рідний» і диск «Этих дней нам позабыть нельзя». 2010 року А. Сердюк, як журналіст, протягом кількох місяців вів авторську передачу «Без пісні нема України» на каналі «Культура» Національного радіо України.

2011 року в театрі ім. В. Магара та в кіноконцертному залі ім. О. Довженка (м. Запоріжжя) відбулися прем'єрні покази нової концертної програми «Краю мій рідний». Вийшли DVD-диск «Запорізький сувенір» (15 відеокліпів з краєвидами Запоріжжя на пісні А. Сердюка) та відеодиск із новим концертом «Краю мій рідний».

2012 року композитор виступив із сольним концертом у столиці, в якому брали участь його поети-співавтори Микола Луків і Вадим Крищенко.

2013 року відбулися ювілейний концерт і фотовиставка до 25-ліття артистичної діяльності, вийшли ретроспективні DVD-диски «Я співаю для вас» (концерт 1995 р.), «Гуляє Гуляй-Поле» (концерт 1998 р.) У грудні відбувся сольний концерт в Ізраїлі для емігрантів із України та колишнього СРСР.

2015 року А. Сердюк випустив альбом «Не покидай мене, любове!», а в лютому був зроблений відеокліп на пісню «Небесна сотня». Цього ж року були записані в студії нові пісні «Наші воля, мова, пісня» (сл. Д. Павличка), «Бороним рідний край» (сл. В. Курінного).

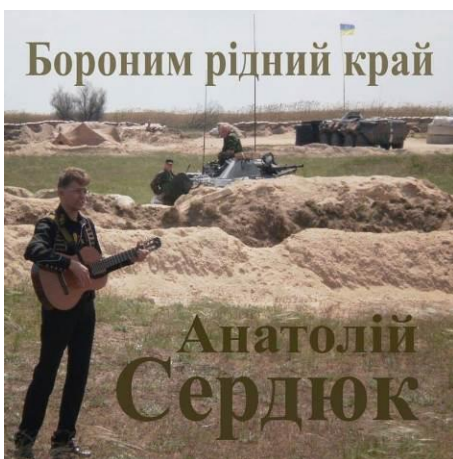
2016 р. в Києві відбувся сольний концерт композитора за участю поетів-співавторів Дмитра Павличка, Миколи Луківа, Ніни Шаварської, Анатолія Ткаченка. У Запоріжжі А. Сердюк теж дав два публічних концерти з новою програмою «Не покидай мене, любове!» – в кіноконцертному залі ім. О. Довженка та в ПК «Титан».

Нині, у 2017 році, співак і композитор завершує роботу над новим альбомом «Боронимо рідний край» із патріотичними піснями для воїнів АТО. У ньому буде 15 пісень.

Знаковою в цьому альбомі є пісня «Небесна сотня», яку композитор написав у березні 2014 року на слова харківського поета Віктора Курінного і виконував її на мітингах і концертах спочатку в супроводі гітари (1 квітня – публічна прем'єра в Запорізькій обласній бібліотеці), а потім у супроводі музичного аранжування, яке зробили харківські музиканти на чолі з аранжувальником Валентином Івановим. Пісня у виконанні Анатолія Сердюка неодноразово лунала на запорізькому та Національному радіо, її взяли до свого репертуару народний артист України Олег Дзюба (м. Київ) та экс-соліст групи «Красные маки» Олександр Григор'єв (м. Харків).

У лютому 2015 запорізькою арт-студією «РОКС» було змонтовано відеокліп «Небесна сотня», присвячений річниці розстрілу Майдану. У ньому використано фото- й відеокадри з київського й запорізького Майданів 2013-2014 років, а також відео з виступу А. Сердюка на сцені театру ім. В. Магара.

Ще одна пісня на вірш Віктора Курінного «Бороним рідний край» була написана в серпні 2014 року. У вересні було перше публічне виконання на полігоні «Близнюки», коли вернулися з АТО на ротацію перші воїни 55-ї артбригади. Музичне аранжування зробили харківські музиканти на чолі з аранжувальником Валентином Івановим.

Під час виконання пісні на телемарафоні «Пам'ять» глядачі в залі слухали стоячи. Пісня у виконанні Анатолія Сердюка неодноразово лунала на запорізькому та Національному радіо, на численних мітингах, на уроках мужності у військкоматах і школах.

Пісня «Воля, мова, пісня» або «Пісня про Хортицю» написана на вірш Д. Павличка на прохання самого поета, з яким у Сердюка давні творчі стосунки.

У листопаді 2013 р. живий класик вперше за роки незалежності приїхав до Запоріжжя для участі в ювілейному концерті А. Сердюка «Чверть століття на сцені». Зі сцени вщерть заповненого шанувальниками Сердюкової пісні концертного залу він прочитав вірш «Хортиця» і публічно попросив композитора покласти його на музику. Зважаючи на високу

відповідальність цього замовлення, композитор довго не знав, з якого боку підступитися до нього, та все ж працював над піснею, шукав варіанти мелодії. Вимальовувався маршовий ритм пісні.

Дмитро Павличко та Анатолій Сердюк: більше двох десятиріч у творчій співпраці

Зарубіжна гастроль артиста, події на Майдані, а потім війна відтермінували написання твору. Обмірковуючи влітку 2014 року поставлене завдання, обидва автори зійшлися на тому, що для пісні, крім трьох куплетів, потрібен приспів з іншим поетичним розміром. Поет дописав строфу з дуже символічним образом запорізьких порогів, хоч і затоплених, але нескорених: «Я пройду Тарасові дороги, поклонюся хортицькій траві... – Україно, чуєш, б'ють пороги?! – сковані твої, але живі!». Ця строфа допомогла композиторові знайти відповідні інтонації в мелодії, а також, враховуючи центральний поетичний образ, виписати кульмінацію в творі, коли спів на високих нотах переходить у речитативне звернення: «Україно!!! Чуєш – б'ють пороги?! – сковані твої, але живі!». У процесі роботи також виникла суперечка щодо другого рядка приспіву. Композитор виказав думку, що тут проситься інше слово – не «траві», а «землі»: «поклонюся хортицькій землі», але поет зауважив, що «землі» сприймається банальщиною і вже не раз використовувалося в багатьох інших творах, а «траві» звучить оригінальніше, навіть, трохи неочікувано. На тому й зійшлися. Реакція літературних і музичних критиків та прискіпливих слухачів підтвердила правильність аргументів майстра слова.

Для аранжування мелодії композитор звернувся до свого нового харківського колеги-музиканта Валентина Іванова, який у вересні 2014 р. прекрасно впорався із музичним супроводом у стилі арт-року. Далі робота над піснею продовжилася в студіях Запоріжжя – записувалися вокальні партії, вокалізи, змінювалася форма твору.

Несподіваною в ньому стала кінцівка. У фіналі твору лунає хорівий чоловічий спів в ритмі маршу. Він нанизується на останній мажорний акорд, який звучить оптимістично і веде наче до фіналу. Слухач у залі вже здіймає руки, щоби плескати в долоні, однак твір не завершується, а переходить в інший ритм. Мелодія маршової партизанської пісні неначе впливає з-за галявини, неспішною ходою наближається до слухача, маршує повз нього й прямує далі в глибокий ліс. Цей музичний ефект виписаний у співі й фонограмі дуже виразно, він читається всіма слухачами й має на меті втілення задуму поета й композитора поєднати подвиги хортицьких героїв і героїв УПА.

Д.Павличко, який 15-літнім хлопцем воював в УПА, а потім сидів за це в буцегарні, у багатьох творах оспівує подвиги вояків. Він і тут написав: «То героїв хортицьких наймення, сяючих в псевдонімах УПА». Для запорізького композитора, хоч і активного пропагандиста української пісні в зросійщеному краєві, але вихованого на радянській пропаганді, поєднання героїв Східної й Західної України в пісні про Хортицю видавалося невиправданим. На це він

нарікав на початку співпраці, мовляв, пісню не підхоплять інші запорізькі співаки, і далеко не всі слухачі сприйматимуть цю сентенцію, але російська агресія в Донбасі досить швидко розвіяла ці сумніви. Ще коли не було приспіву, композитор поклав вірш на маршовий ритм мелодії. Це сприймалося занадто просто – просився приспів. Поява приспіву зламала структуру маршу, довелося шукати іншу мелодію. Таким чином, з'явилося два варіанти мелодії – марш і дума.

Д. Павличко схвально оцінив обидва варіанти, надаючи певну перевагу думі. Як розповідає сам композитор, «тоді виникла ідея поєднати обидві мелодії. Так з'явився цей образ партизанського загону, який з піснею начебто проходить повз слухача. Хорові партії я вирішив записати сам різними голосами, записав і ритм акустичної гітари, а музиканта попросив записати гармонь. Усе це вийшло трохи неритмічно, бо писалось вживу в різних містах і студіях, але це дало ефект живого виконання, як це буває під час ходи. Це лунало, як спогад про війну, що впливає із нашої колективної пам'яті».

Задум пісні «Тече Дніпро» виник ще 2004 року, коли поет Анатолій Ткаченко передав вірш композитору. Робота над іншими творчими проектами не дозволяла композитору доопрацювати пісню. Коли став вимальовуватися проект нового диска патріотичного спрямування, композитор взявся доробити відкладену пісню.

В музичному оформленні автор логічно використав мотив Шевченкової народної пісні «Рече та стогне Дніпр широкий». На вступі та у зв'язці між куплетами він лунає у видозміненій формі, а от у прораші, який став кульмінацією твору, – повноцінною цитатою. Широкий мелодійний заспів, поетичні образи, пов'язані із головною рікою українців, цитати із знакової народної пісні роблять цей твір монументально-поетичним, піднімають до рівня мистецтва. Подібного твору в сучасній естраді не існує. Як і у вірші Д. Павличка, тут одним із головних є образ дніпровських порогів як символу нескореності нації: «пороги сплять на дні ріки, ріки надії і тривоги». Вірш А. Ткаченка повен філософських узагальнень і символічних образів – тривожних, але обнадійливих. Аранжування в стилі арт-рок зробив той же Валентин Іванов у грудні 2015 року, пісня записана на початку 2016 року.

Не викликає подиву, що до цього альбому буде включено легендарну пісню «Вставай, Україно!», яка залишається актуальною і сьогодні.

У січні 1991 р. Анатолій Сердюк, готуючись до фестивалю "Червона рута", написав на вірш Дмитра Павличка свою першу професійну пісню «Вставай, Україно!». На початку 90-х років вона відіграла важливу історичну роль – піднімала й згуртовувала українців, налаштовувала на патріотичний лад, виступала своєрідним генератором національної єдності, сприяла прискоренню процесу самоідентифікації народу.

На конкурсі «Вставай, Україно!» виборола приз «За кращу патріотичну пісню». За цю пісню легендарний політик В'ячеслав Чорновіл від Народного Руху привселюдно подарував А. Сердюку власного годинника.

От уже 25 років «Вставай, Україно!» лунає на концертах, в ефірах радіо й телебачення, в аудіозаписах і в Інтернеті. Хоча твір був написаний ще в радянський час, він відбивав нові настрої українського суспільства, яке тоді вже прагнуло створити власну незалежну державу. Слова там

були дуже актуальні, з претензією на гімн новітньої України: «Вставай, Україно, вставай! Виходь на дорогу свободи, де грає широкий Дунай, де ждуть європейські народи». Композитор поклав вірш на широку мелодію зі спонукальними й водночас пафосними інтонаціями. Пісня вийшла провокативною: слова «вставай та кайдани порви!» і «що ти не рабиня Москви й рабою не будеш нікому» викликали неоднозначну реакцію у публіки. І все ж тематика пісні була суголосна настрою суспільства – найбільший успіх вона мала на патріотичних мітингах і акціях.

Над піснею попрацювали аранжувальник Олександр Михайленко, співачка Ірина Алексанова, звукорежисер Микола Серeda, телевізійники під керуванням режисера Наталії Федорової, які зафіксували співака на Хортиці.

Переможна хода пісні «Вставай, Україно!» тривала довгі роки. Статті й згадки про неї потрапили в газети, журнали, книги, енциклопедії, підручники, Інтернет. Її періодично передавали по радіо й телебаченню, найчастіше в 1991-1994 роках. У грудні 1991-го інформаційна програма Держтелерадіокомпанії України визнала «Вставай, Україно!» піснею-символом року. «Вставай, Україно!» дійсно стала символом. У листопаді 2004-го під час «помаранчевої революції» вона лунала і на запорізькому Майдані, й на Майдані Незалежності, пряму трансляцію з якого бачила й чула країна. Під час Революції Гідності пісня також була затребувана, звучала на мітингах і акціях. І хіба не залишається вона актуальною, необхідною нам і тепер? «Вставай, Україно, вставай! Єдною Чорне море й Карпати, і свій переболений край не дай ворогам розламати!»

Анатолій Сердюк вирішив переспівати заново і внести пісню до нового альбому, одначе не як ретро-символ 1991 року, а як один із інструментів впливу на сучасному етапі боротьби за незалежність. Пісня залунала енергійніше, більш мужньо, місцями навіть агресивно, без того романтично-юнацького флеру, притаманного початку 90-х рр., який буз зафіксований у давньому запису.

Успіх пісні «Вставай, Україно!» – це величезний успіх для всього Запоріжжя, бо пісня не просто стала відомою на якийсь час, а активно працювала чверть століття, пробуджувала суспільство й завжди мала великий резонанс. Це унікальний, єдиний поки що успіх такого рівня для запорізької естради, для запорізьких композиторів.

Крім названих пісень, до цього альбому ввійдуть нові і вже відомі пісні: «Били й будем бить» (сл. О. Журавльова), «Нас повік роз'єднати не можна» (сл. В. Коваль), «Котигорошко» (сл. В.Коваль), «Новобранці» (сл. В. Коваль і А. Сердюка), «Панове офіцери» (сл. О. Гончаренка), «Солдатський привал» сл. О. Гончаренка), «Подарувала мати вишиванку» (сл. В. Коваль), «Розмова із сином» (сл. А. Тарасовського), «Ніщо так не болить, як Україна» (сл. А. Рекубрацького), «Служимо народу України» (В. Коваль).

Анатолій Сердюк активно займається громадською діяльністю. З метою популяризації пісень про запорізький край він 2006 року заснував конкурс «Запоріжжя моє кохане» (спільно з міським управлінням освіти). Умовою конкурсу було виконання пісень про запорізькі міста і села, про козаків, про історію і героїв запорізького краю (максимально використовуючи твори місцевих авторів). Конкурс відкрив багато нових талантів, спонукав місцевих поетів і композиторів написати нові пісні про рідний край.

Творчість Анатолія Сердюка поступово стає хрестоматійною: вона вивчається в школах Запорізької області на уроках співу, літератури рідного краю та історії рідного краю; пісні А. Сердюка надруковано в підручниках для 6-го класу «Мистецтво» 2006 року («Усе це спорт»), «Искусство» 2014 року («Легенда про пісню») і для 7 класу «Музичне мистецтво» 2015 року («Легенда про пісню»), а пісенник «Шкільні романи», що вийшов 2011 року тернопільському видавництві «Навчальна книга-Богдан», отримав гриф Міністерства освіти і науки України і рекомендований до використання як навчальний посібник для учнів 9-11-х класів.

Анатолій Сердюк став одним із переможців всеукраїнського радіодиктанту з української мови. 2011-го року в ньому взяли участь близько 17,5 тисяч радіослухачів, які надіслали листи з майже 20-ти країн світу. Було й пару сотень листів від запорізьких учасників радіодиктанту, які не впорались із завданням. Без помилок диктант написали лише 54 учасника, це, в основному, мешканці столиці й Київської області, а також Львова. На церемонії нагородження в прес-центрі Українського радіо Анатолій Сердюк, крім призів, отримав від голови журі письменника М. Слабошпицького ще й символічне звання співака-інтелектуала. Натхнений високою оцінкою своєї грамотності, А. Сердюк взявся написати книжку-посібник «Говоримо правильно», якою прагне заохотити українців вивчати рідну мову та боротися з помилками у мовленні.

Протягом останніх років ім'я Анатолія Сердюка потрапило ще до кількох довідників та енциклопедій. 2009 року співак у числі переможців народного рейтингу «Великі запорожці» увійшов до книги «Гордость Запорожья». Того ж року його ім'я з'явилося в «Золотій книзі України», що вийшла в столиці, а наступного – в енциклопедії «Мистецький Олімп», яка увібрала відомості про видатних митців України. 2010 року в Чернівцях вийшла книга «100 облич української естради», у якій представлений артист. 2011-го року в Києві вийшли енциклопедії «Обличчя України» і «Музичний Олімп», 2014 року – «Державні нагороди України», у яких теж ідеться про творчість композитора А. Сердюка, 2015-го вийшов фоліант «Портрети України», із мальованим портретом артиста роботи художника Б. Єгорова.

Анатолій Сердюк – лауреат «Олександрівської премії» в номінації «Добре серце», 2016 рік

Варто уваги ще й те, що 2007 року «За визначні досягнення у творчості та розвитку національних пісенних традицій» наш земляк мав честь бути вписаним до книги лауреатів всеукраїнської премії ім. Д. Луценка «Осіньне золото» (м. Київ), а ще 1994 року його ім'я потрапило до музичного довідника «Музична естрада», виданого в Харкові. Крім того, про А. Сердюка сповіщають енциклопедії «Запорізька область» (2004) та харківське видання «Славетні міста України» (2011), щорічне запорізьке видання «Хто є хто на Запоріжжі», творча біографія митця подається в електронних проектах Інтернету «Вікіпедія», «Золотий фонд української естради», «Славетні запоріжці», «Композитори Запоріжжя».

Анатолій Сердюк підтримав Революцію Гідності. У зв'язку з трагічними подіями в Україні артист тимчасово відмовився від концертних виступів. Разом із тим пісняр виступав зі зверненнями до українців по радіо й телебаченню, брав участь у мітингах на запорізькому Майдані, де на прохання людей неодноразово співав легендарну пісню «Вставай, Україно!», відому ще з буремних подій 1991 року.

А. Сердюк на Концерті на підтримку воїнів АТО

Виступи А. Сердюка на блокпостах

На Фестивалі консервації в підтримку воїнів АТО

«Волонтерські чоботи»

У квітні 2014 р. для підтримки бойового й патріотичного духу українських захисників Анатолій Сердюк першим на Запоріжжі зібрав агітбригаду з небайдужих артистів (дует «Одна родина», Любов Камінська, Юрій Іваскевич) та організував концертні виступи на блокпостах на кордоні Херсонської області з Кримом.

Після відвідин захисників на кордоні з Кримом запорізькі артисти продовжили виступати з концертами для підтримки бойового й патріотичного духу українських військовослужбовців. 12 травня 2014 року відбувся великий концерт на артилерійському полігоні «Близнюки», 15-19 травня Анатолій Сердюк і дует «Одна родина» співали на чотирьох блокпостах, розташованих навколо Запоріжжя. У червні агітбригада виступила в штабі Бердянського загону прикордонних військ. Через те, що такі акції відбувалися вперше, їх із цікавістю висвітлювали не лише запорізькі телеканали, а й центральні – «Інтер», «1+1», СТБ.

У вересні 2014 року в Палаці культури «Дніпроспецсталь» Анатолій Сердюк разом з обласною радою ветеранів прикордонних військ за підтримки міської ради організував та провів грандіозний благодійний концерт «Підтримай військо України!». У ньому взяли участь народні артисти України зі столиці Олег Марцинківський та Олег Дзюба, соліст легендарного ВІА «Красные маки» Олександр Григор'єв і поет Віктор Курінний (м. Харків), запорізькі артисти й музиканти. На зібрану рекордну суму 70 000 гривень було закуплено амуніцію та обмундирування. Гуманітарний вантаж – 200 пар гумових утеплених чобіт, термобілизну, плащ-намети, спеціальні рукавиці для стрільби, термошкарпетки, термоустілки, 10 рацій, дитячі малюнки, диски А. Сердюка – організатори передали воїнам 55-ї артилерійської бригади, національним гвардійцям в/ч № 3033, бердянським прикордонникам, які несуть службу по всьому узбережжю Азовського моря.

Після благодійного концерту «Підтримай військо України!» для воїнів АТО, до Анатолія Сердюка стали звертатися знайомі й незнайомі люди з бажанням допомогти нашим солдатам. Так артисту довелося стати волонтером. Подібна доля спіткала й співорганізатора цього концерту члена обласної ради ветеранів прикордонних військ Сергія Вітвицького. Їхніми спільними зусиллями було зібрано гуманітарний вантаж, який напередодні дня Святого Миколая відправився на передову під Донецьк.

Серед подарунків – шоколад, мінеральна вода, макарони, сигарети, одноразовий посуд, миючі засоби, туалетний папір. Подарунки від запоріжців отримали прикордонники, десантники і артилеристи, які дислокуються під Донецьком.

У грудні 2016 р. Анатолій Сердюк і дует «Одна родина» виступили в зоні АТО під Слов'янськом. Воїни 55-ї артбригади, відведені згідно з Мінськими домовленостями на 30 км від лінії вогню, заснували в лісі під Бахмутом тимчасовий табір. Запорізькі жінки-волонтери привезли подарунки, теплі речі, пригощали бійців гарячими варениками й глінтвейном. Прямо в засніженому лісі, в супроводі баяну Анатолій Сердюк заспівав для воїнів свої пісні з нового альбому «Бороним рідний край», а ансамбль «Одна родина» виконав українські народні пісні

«За розвиток музичного мистецтва» (2009), повним кавалером ордена «За заслуги перед Запорізьким краєм» III, II, I ступенів (2011, 2013, 2016), медалі «За особистий внесок у розвиток м. Запоріжжя» (2013).

Анатолій Сердюк чверть століття є найвідомішим і найпопулярнішим артистом на Запоріжжі (за рейтингами газет «Верже», «Улица «Заречная» та журналу «Ваш партнер» митець протягом багатьох років входив до списку 33-х найвідоміших запоріжців).

А. Сердюк увійшов до книги рекордів Гіннеса (2012) – разом із багатьма українськими артистами взяв участь у встановленні світового рекорду безперервного співу в п'ятидобовому телеєфірі в Києві, став володарем Гран-Прі на Всеукраїнському конкурсі сучасного романсу «Осіньне рандеву» у Миргороді (2012), володарем титулу «Гордость Запоріжжя» (2009), лауреатом регіональної програми «Зоряний шлях» у номінації «За розвиток культури та створення духовних цінностей» (2000), лауреатом обласної премії

Сьогодні вже можна сказати, творча діяльність Анатолія Сердюка поцінована не тільки власне шанувальниками його творчості, а й видатними майстрами українського мистецтва і визнана справді «унікальним явищем в українській культурі» (Борис Олійник). Він так і залишається вірним своєму кореню, Запоріжжю, своїй тематиці. І з гордістю за свою «малу батьківщину» можна твердити, що все, що робить Анатолій Сердюк, є нашим, запорізьким, фірмовим і, як зазначають журналісти, далеко не провінційним.

Звертаючись до своїх шанувальників, Анатолій Сердюк говорить:

«Я готовий співати для вас кожного дня. Я бачу, як все більше стає прихильників української пісні, як все більше людей тягнуться душею до рідного слова і музики. Після концертів до мене підходять люди, які не соромляться говорити рідною мовою. І я бачу своє покликання саме в цьому: пробудити в українців почуття гордості за свою землю, за свою мову й культуру, за досягнення нашої нації. Нам треба позбутися відчуття провінційності й меншовартості, стати рівними серед інших європейських народів.

Я оспівую в своїх піснях рідний край. А в Запоріжжі все надихає мене на творчість – і легендарна Хортиця, і Дніпро-Славути, Гуляйполе неприборкане, і красуні-дівчата. Тут моє коріння, мої рідні, друзі, співавтори, тут тисячі моїх слухачів. Для артиста головне – бути потрібним, виступати, а для композитора, – щоб виконувались його твори. І те, й інше в мене є. І я щиро вдячний всім землякам за таку підтримку. Я радий, що моя творчість знадобилася рідному краю. Хай мої пісні допомагають Вам, мої слухачі, і в щасливі, і в нелегкі хвилини вашого життя».